

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Marju Peärnberg
marju.pearnberg@ee.abb.com

Teie 28.01.2025

Meie 25.02.2025 nr 2.2-9/25/309-2

Vastus selgitustaotlusele

Andmekaitse Inspeksioon sai Teie pöördumise, milles palute selgitada Ergo kindlustusega sõlmitud töötajate vabatahtliku ravikindlustuse kindlustusjuhtumi menetlemisel töötajate terviseandmete (haiguslugu) täiendava nõudmise õiguspärasust.

Esmalt selgitan, et Andmekaitse Inspeksioon ei saa selgitustaotlusele vastates anda konkreetsele juhtumile siduvat õiguslikku hinnangut, see on võimalik ainult järelevalvemenetluses. Inspeksiooni kohustus on märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse (MSVS) §-st 3 tulenevalt anda õiguslaseid selgitusi.

Isikuandmete kaitse üldmääruse¹ (IKÜM) kohaselt peab igasuguseks isikuandmete töötlemiseks olema õiguslik alus (nt seadus, isiku nõusolek, õigustatud huvi jne) ning töötlemine peab olema kooskõlas IKÜM artiklis 5 sätestatud isikuandmete töötlemise põhimõtetega. Isikuandmete eriliikide töötlemine on üldmääruse artikkel 9 lõike 1 kohaselt üldiselt keelatud, kui ei esine mõni lõikes 2 väljatoodud eranditest. Seega saab terviseandmete töötlemine toimuda ainult IKÜM artikli 6 koostoimes artikli 9 lõike 2 alustega.

Üldmääruse alusel kohaldub isiku terviseandmete töötlemisel kindlustuse valdkonnas õigusliku alusena artikkel 9 lõike 2 punkt h, mille kohaselt on eriliiki isikuandmete töötlemine lubatud, kui töötlemine on vajalik ennetava meditsiini või töömeditsiiniga seotud põhjustel, töötaja töövõime hindamiseks, meditsiinilise diagnoosi panemiseks, tervishoiuteenuste või sotsiaalhoolekande või ravi võimaldamiseks või tervishoiu- või sotsiaalhoolekandesüsteemi ja -teenuste korraldamiseks, kuid seda tingimusel, et õigus andmete töötlemiseks tuleneb siseriiklikust õigusest ning kehtestatud on kaitsemeetmed. Antud juhul toimub isiku terviseandmete töötlemine siseriikliku õiguse ehk [kindlustustegevuse seaduse](#) (KindITS) § 218 lõike 2 punkti 2 ja § 219 lõike 1 punkti 1 alusel.

KindITS § 219 lõike 1 punkt 1 kohaselt on tervishoiuteenuse osutaja või kolmas isik kohustatud kindlustusandja nõudel edastama isikuandmed või võimaldama nendele juurdepääsu, kui isikuandmed, sealhulgas KindITS § 218 lõikes 2 nimetatud terviseandmed, on kindlustusandjale vajalikud kindlustuslepingu täitmiseks ja selle täitmise tagamiseks või tagasinõuete esitamiseks.

Lisaks isikuandmete töötlemise õigusliku aluse olemasolule peab kinni pidama ka IKÜM artikli 5 lõikes 1 sätestatud isikuandmete töötlemise põhimõtetest, sealhulgas seaduslikkuse, õigsuse, eesmärgipärasuse ja minimaalsuse põhimõtetest. Nende põhimõtete täitmise eest vastutab ja peab olema võimeline nende täitmist tõendama vastutav töötleja (IKÜM artikkel 5 lõige 2). Selles osas,

¹ [Euroopa Parlamendi ja nõukogu isikuandmete kaitse üldmäärus \(EL\) 2016/679](#).

mil andmetöötlus ei vasta täielikult IKÜM artikkel 5 lõikes 1 sätestatud põhimõtetele, on andmetöötlus keelatud.

Riigikohus² on selgitanud, et isikuandmete töötlemiseks õigusliku aluse olemasolu ei tähenda siiski seda, et isikuandmete töötlemine on igal konkreetsel juhul õiguspärane. Töötlemine kui toiming peab olema õigusliku alusega ka kooskõlas. Teisisõnu, lisapiirangud võivad tuleneda õiguslikust alusest enesest, samuti IKÜM art-s 5 sätestatud töötlemise põhimõtetest. Nii sätestab IKÜM art 5 lg 1 p c võimalikult väheste andmete kogumise ehk minimaalsuse põhimõtte. Nimetatud põhimõtet tuleb hinnata koostoimes IKÜM art 6 lg 1 punktis c ning art 9 lg 2 punktides f ja g sätestatud „vajalikkuse“ kriteeriumiga, st konkreetsete isikuandmete töötlemine peab olema „vajalik“ kõnealuses aluses sätestatud eesmärgil töötlemiseks³.

Juhin tähelepanu, et „vajalikkuse“ kriteerium on sätestatud ka IKÜM artikli 9 lõike 2 punktis h ning KindlITS § 218 lõike 2 punktis 2 ja § 219 lõike 1 punktis 1.

Kuigi Ergo kindlustusel on seadusest tulenev õigus töödelda kindlustatud isiku terviseandmeid kindlustuslepingu täitmise eesmärgil, ei tähenda see mistahes ulatuses terviseandmete töötlemise lubatavust. Ka seadusest tuleneva kohustuse täitmisel peab kindlustusandja isiku terviseandmete töötlemisel lähtuma IKÜM-i vastavatest sätetest ning hindama andmete töötlemisel konkreetse eesmärgi täitmiseks nende vajalikkust ja ulatust.

Seda, millisel õiguslikul alusel, eesmärgil ja ulatuses andmetöötlust läbi viiakse, peab IKÜM artikli 5 lõike 2 kohaselt selgitama ja tõendama andmetöötleja ehk antud juhul kindlustusandja. Oluline on, et konkreetsete isikuandmete töötlemine peab olema vajalik asjakohases aluses sätestatud eesmärgil töötlemiseks. Seega soovitame terviseandmete nõudmise põhjendamiseks esmalt pöörduda kindlustusandja poole. Andmetöötlejal tuleb pöördumisele vastata 30 päeva jooksul.

Andmekaitse Inspeksioon ei algata iga juhtumi puhul eraldi järelevalvemenetlust, vaid otsustab sõltuvalt asjaoludest sekkumise vajaduse ja viisi, kuid juhtumite kordumisel, õigusvastase praktika või ka kahtluse korral on inspeksioonil õigus teostada igal ajal ette teatamata kontrolli või algatada järelevalvemenetlus.

Loodan, et minu selgitustest on abi.

Lugupidamisega

Jekaterina Aader
jurist (tiimijuht)
peadirektori volitusel

² RKHK 26.09.2022 otsus nr 3-20-1449, p 24.

³ Vt lisaks Euroopa Kohtu 11.12.2019 otsus asjas C-708/18, p 48: „[...] töötlemise vajalikkuse tingimust tuleb hinnata koostoimes „võimalikult väheste andmete kogumise“ põhimõttega, mis väljendub direktiivi 95/46 artikli 6 lõike 1 punktis c ja mille kohaselt peavad isikuandmed olema „piisavad, asjakohased ega [või] ületa[da] selle otstarbe piire, mille tarvis neid kogutakse ja mille tarvis neid töödeldakse“.